ATSIZ

HESAP BÖYLE VERİLİR

www.atsizcilar.com

Bu yazıyı yalnız Türkler için yazıyorum. 1931'den beri Türkçülüğe ait yazılar yazdığım için Türkçü efkârı umumiyenin şahsım üzerindeki düşüncelerinin bence büyük değeri vardır. Samimiyetimden şüphesi olan en genç Türkçüye bile, bana açıkça sorduğu zaman, hesap vermekten çekinmem. Hattâ genç Türkçülerin benim hakkımdaki iyi niyetli tenkitlerim de ne kadar iyi karşıladığımı beni tanıyanlar görüp denemişlerdir. Onun için, benim samimî Türkçülüğümü inkâr eden, ülküyü şahsî ihtiras için kullandığımı iddia eden yersiz hücumlara cevap vermeği borç bilirim.

5 ikinci teşrin 1942'de çıkmağa başlayan Gök Börü dergisinde "Hesap Veriyoruz" başlığını taşıyan, fakat iyi hesap veremeyen bir yazıda hemen hemen bütün yazı yazan Türkçülere ve bu arada bana yöneltilen hücum ve hicivlere karşılık vermek için kalemi elime alıyorum.

Cihat Savaş Fer imzasını taşıyan, fakat Reha Oğuz Türkkan tarafından yazıldığı pek belli olan bu yazıda birçok Türkçüler batırılmış ve ortada samimî Türkçü olarak yalnız Reha Oğuz Türkkan bırakılmıştır. Türkçülüğü büyük bir manevî zarara sokup solcuları sevindiren ve Türkçüler üzerinde pek fena bir intiba uyandıran bu yazının özü şudur:

1 Reha Oğuz Türkkan'ın çevresinde 1935'te toplanmış olan ülkücüler kendilerine "Bozkurtçular" diyerek ortaya atılmışlar ve Ölmüş olan Türkçülüğü diriltmişler.

2 Eskiden Türkçü diye tanınan kimselere başvurarak yardım dîlemîşlerse de, ben de içlerinde olduğum halde, herkes çekinmiş. Hattâ ben onların çıkaracakları dergide eski şiirlerimin başka bir imza ile neşrine razı olmuşum (yani onların dergisin de imzamın bulunmasından korkmuşum).

3Nihayet bunlar dergilerini çıkarıp Türkçülüğü muzaffer kılınca hepimiz bu nimettenistifadeye koşarak onlara katılmışız. Ben de o zaman yazılar yazarak, Bozkurtçuların beni reklâmları sayesinde meşhur olmuşum.

4 Ben, iradesi zayıf ve şeflik malihulyasına saplanmış birisi olduğum için bir gün İsmet Rasin'in otomobili ile yaptığımız bir gezintide onlara şef olmayı teklif etmişim.

5 Türkçülüğün Bozkurtçular eliyle muzaffer olduğunu gören Orhan Seyfi ile Yusuf Ziya da Reha Oğuzun teşvik ve yardımı ile Çınaraltı dergisini çıkarmağa başlamışlar.

6 İsmet Rasin, Bozkurta menşei şüpheli paralar bulduğu ve Türk ırkından olmadığı için aralarından çıkarılmış.

7 Ben, Bozkurtçular sayesinde meşhur olduktan sonra aralarından çekilmiş ve bana şeflik vermedikleri için onlara düşman olarak Ankara'ya aleyhlerinde ihbar yapmış ve Bozkurt'un çıkmamasına sebep olmuşum.

8 Nurullah Banman Bozkurt'un parasını yediği için atılmış.

9 Şimdi Türkçülük bu zararlı şahıslardan temizlendiği için artık yolunda hızla yürüyecekmiş.

Bin bir gece masallarına benzeyen bu yazının, Cihat Savaş Fer imzasını taşımasına rağmen Reha Oğuz tarafından yazıldığı bellidir demiştim. Cihat Savaşı tanıyanlar onun yazı yazamayacağını bildikleri gibi içinde "ilkin" gibi Reha'nın daima kullandığı kelimelerin ve "bizimle" yerine "bizle" demek gibi yanlışların bulunduğunu görenler de yazının Rehaya ait olduğunu anlamışlardır. Daha dün Reha tarafından övülen birçok Türkçülerin bugün hep birden yine onun tarafından hicvedildiğini okuyanlar ise bu yazıda yalnız şahsî duyguların hâkim olduğunu elbette kestirmişlerdir. Çünkü bu kadar Türkçünün birden fena olmasına imkân olmadığı gibi hepsinin

birden Reha tarafından kadro harici edilmesi de şüphesiz aklın alacağı şey değildir. Hakikat şudur ki, kendisiyle birlikte çalışmak kabil olmadığı için İsmet Rasin, Atsız, Orhan Seyfi, Yusuf Ziya, Nurullah Banman, Sami Karayel gibi Türkçüler Reha Oğuzla ilgilerini kesmişlerdir. "Aramızdan çıkardık" demek için ortada bir şirket veya cemiyetin bulunması icap ederdi. Böyle bir şey olmadığı için "aradan çıkarmak" değil, "ilgiyi kesmek" bahis mevzuu olabilir. Fakat eğer muhakkak "aradan çıkarmak" fiili mevcutsa bunun bir "çokluk" tarafından bir "ferd"e tatbik edilmesi zaruri olur ki bu takdirde de aradan çıkarılanın birçok Türkçüler karşısında tek kalmış olan Reha Oğuz olması gerekir.

Emek ve zaman harcayarak yazdığım bu satırlara acımakla beraber isnatları reddetmek mecburiyetinde bulunduğum için bütün bu işleri anlatmak ve Türkçü efkârı umumiye ye bu meselenin iç yüzünü göstermek artık benim için bir vazife haline gelmiştir. Gereken yerlerde şahit ve vesika göstererek istemeye istemeye bazı şeyleri açığa vuracağım için esef duyuyorum. Fakat buna mecbur edildiğim için de her halde mazurum:

1938 yazında idi. Bir gün Maltepe'deki evime bir genç gelerek benimle (benle değil) görüşmek istediğini söyledi. Çantasında birçok kâğıtlar, dosyalar, yazılar olan bu genç, kendisini "Orhan Türkkan" diye tanıttıktan sonra cebinden bir kâğıt çıkararak bana uzattı ve: "Hâlâ bu fikirde misiniz?" diye sordu. Kâğıda baktım: Vaktiyle "Atsız Mecmua"da çıkan manzumelerimden birinin son dörtlüğü idi ki:

Hey arkadaş!
Bu yolda ben de coşkun bir selim;
Beraberiz seninle... İşte elinde elim.
Seninle bu hayatın gel beraber gülelim
Ölümüne, gamına, tipisine, karına.

mısralarından ibaretti. Aktörce hareketlerden hoşlanmadığım için bu "numara" hiç de hoşuma gitmedi. Arkası ne gelecek diye düşünerek ve samimî duygulanma makes olarak: "Evet, hâlâ bu fikirdeyim" diye cevap verdim. Tiyatro başlıyordu. Karşımdaki genç "öyleyse konuşabiliriz" diyerek çantasını açtı. Bir yandan da anlatmağa başladı.

Dedi ki:

"Türkçü bir mecmua çıkaracağız. Türkçülüğü yaymak için bir cemiyet kurduk. Mecmua bu cemiyetin organı olacak. Sizden de yardım istiyoruz. "

"Nasıl bir cemiyet? İçinde kimler var? Kaç kişisiniz? Reisiniz kim?" diye sordum.

"Cemiyetimiz gizlidir. Seksen kişi kadar varız. Reisimiz Avni Motundur" diye cevap verdi. Avni Motun adını ilk defa işittiğim gibi daha yeni gördüğüm bir gencin gizli bir cemiyetten dem vurmasını nasıl karşılayacağım da belliydi. Kendisine, cemiyet azasını teşkil eden seksen kişinin kimler olduğunu sordum. Ankara'daki yüksek tahsil ve lise talebeleri olduğu söyledi.

"Mecmua çıkarmak için yüksek tahsil mezunu bir yazı müdürü ister; onu nereden bulacaksınız?" diye sordum. Bunun üzerine, Ankara Lisesinde edebiyat öğretmenleri olan Fevziye Abdullah'ın, yazı müdürlüğünü üzerine aldığını söyledi. Çok değerli bir edebiyat öğretmeni olan Fevziye Abdullah'ı tanıyordum. Onun da cemiyetten olup olmadığını sorup menfi cevap alınca bana bahsolunan şeylerde hakikate uymayan birçok noktalar bulunduğunu anladım.

ATSIZCILAR

Orhan Türkkan, kendisini ve sözlerini şüphe ile karşıladığımı görünce kendilerinin, vaktiyle çıkardığım "Atsız Mecmua" ve "Orhun"dan millî feyz aldıklarını, kendi çıkacakları "Ergenekon"un da "Atsız Mecmua" ve "Orhun" yolunda gideceğini söyleyerek dil dökmeğe başladı, ve çantasından çıkardığı kâğıtlara bakarak programlarını anlattı. Bu, yaman bir programdı. Felsefe, içtimaiyat, ruhiyat, tarih, şiir, roman, siyaset ve her şey vardı. Yüzlerce eser yazacaklardı. Binlerce satacaklardı. Şunu bunu yapacaklardı. Velhasıl birçok fiillerin istikbal sığalarını tasrif ederek buna bir hayli projelerden bahsetti. Sonra "şu yazıyı nasıl buluyorsunuz" diyerek çantadan çıkan bir yazıyı uzun uzun okudu. Her halde kendisinin pek hoşuna gittiği anlaşılan bu yazı hiçbir fikrî değeri olmayan alelade bir edebiyattı.

Uzun konuşmaların sonunda benden yazı istediği zaman henüz kendilerini tanımadığımı, yazı vermek için de dergilerini görmemin şart olduğunu söyledim. O zaman:

"—Atsız Mecmuada çıkmış olan eski manzumelerinizi dergimize alabilir miyiz?" diye sordu. "Alabilirsiniz" dedim. İlk görüşmemiz böyle bitti.

Bir müddet sonra Avrupa şehirlerinin birisinden bir kart aldım. "Reha Oğuz Türkkan" imzasını taşıyordu. Reha, bana gelen Orhan Türkkan'ın kardeşiydi. Ankara'ya döndükten sonra da mektuplar yazmağa, "Ergenekon" hakkında izahat vermeğe, Türkçülük için ne şekilde çalışmaya hazırlandıklarından bahsetmeğe başladı. O da gizli cemiyet teranesinden dem vuruyor, büyük projelerden söz açıyordu. Hâlbuki ben gizli cemiyetin de, onun reisi diye tanıtılan Avni Motunun da bir hayal mahsulü olduğunu anlamıştım. Çünkü meşhur Kun yabgusu "Mete"nin adının daha doğru söylenişi olan "Motun"u bizde birkaç Türkiyatçıdan başka kimse bilmiyordu. Bunu ısrarla ileri atan da Hüseyin Namık Orkundu. Belliydi ki Hüseyin Namıkla temasta bulunup ondan da yazı almaya çalışan Reha Oğuz Türkkan, bu adı ondan duymuş ve muhayyel bir Avni'nin sonuna ekleyerek esrarengiz bir şahsiyet yaratmıştı. Maksat da esrarlı bir hava meydana getirerek gençlerin ilgisini çekmek ve Avni Motunun mutlak vekâletini alarak onun adına söz yürütmekti.

Nihayet 10 ikinci teşrin 1938'de aylık "Ergenekon" dergisinin ilk sayısı çıktı. Daha önce benden, tanıdığım Türkçülerin adreslerini istemişler, ben de göndermiştim. Ergenekon'un ilk sayısından onlara da onar, yirmişer tane yolladıklarını, benim adımı vererek kendilerini reklâm ettiklerini, Ergenekon'u satmaları için de birer mektup yazdıklarını sonra öğrendim. Kendilerine gizli bir cemiyet azası süsü veren bu gençlere karşı o zamana kadar duyduğum şey yalnız bir güvensizlikti. Fakat Ergenekon'un ilk sayısındaki "Tarihin Ve Tekâmülün Amili" adlı yazıyı görünce, kendisini dâhi sanan pek toy bir genç karşısında bulunduğumu anladım.

Bu ilk sayıya benim eski manzumelerimden birini almışlar ve altına "Bozkurt" diye imza atmışlardı. Bu manzume evvelce imzamla çıkmış olduğu için benim olduğunu herkes biliyordu. Onun için buna aldırmadım. Yoksa şimdi Gök Börü de iddia olunduğu gibi onların dergilerine yazı yazmaktan çekindiğim için başka bir imza ile çıkmasını istemiş değildim. Bilâkis onlar benim manzumemin altına kasten "Bozkurt" imzasını atarak kendi lehlerine propaganda yapıyorlar, "Atsız bizim cemiyetimizdendir, fakat kendi imzasını koymağa şimdilik mezun olmadığı için Bozkurt imzasıyla yazıyor" diye rivayetler çıkarıyorlardı. Bunları epey sonra Öğrendim ve anladım ki bu plân, yani benim manzumemin Bozkurt imzasıyla çıkması, dostlarımı "işte Atsız da Bozkurtçudur" diyerek kendi aralarına almak için hazırlanmış bir inandırma vesilesidir.

Fakat Ergenekon ilk sayısındaki şaheser asıl bu değildi. Bu, "Tarihin Ve Tekâmülün Âmili" başlıklı yazı idi. Bunu Reha Oğuz yazmış ise de başka bir gencin imzasını atmıştı. Sebep de bu yazının Reha Oğuzu göklere çıkaran bir methiye olmasıydı. Bu yazı o kadar garip bir yazı idi ki onu okuyan ve benim tavsiyemle kendisine satmak için on tane mecmua gönderilen bir arkadaş, paketi açmağa bile lüzum görmeden mecmuaları olduğu gibi geri göndermişti. Hakkı da vardı. Çünkü bu yazıda

mühim keşfiyat yapılıyor ve lise mezunu bir genç ilmi ve tarihi baştanbaşa değiştiriyordu. Bakın, bu şaheserden size bazı satırları aynen alıyorum:

Bu önsözü yazmamı rica eden Oğuzun mektubunu alınca, bir an düşündüm: Avrupa da bile akisler uyandıracak olan bir eseri takdim edecektim!

Ve işte, ey garplı ve şarklı bilginler, size bağırıyorum: Gelin! Türklüğün er meydanı hepinize açık! Savaşın!

Fakat bu mert Türk çocuğunun, kanından aldığı asaletle ifade ettiği bu hakikati okumazsanız, dar görüşlü olmaktan hiçbir" zaman kurtulamazsınız. Cehaletin, inanmazlığın, inatçılığın ve gururun kötü siyah rengine bulanmayın

Ve bu eseri, Oğuz, Türk ırkına olduğu kadar, cahillere ve bilginlere de hediye etti.

Var ol, Oğuz! Sen bu eserle, uzun asırlar, hiç unutulmayacaksın. Bugün seni anlamak istemeyenlerin çocukları, yarın bu eserini hürmetle okuyacaklar ve acıyacaklar babalarına... Ne acı bir acıma! Ne acı bir akıbet! Onu bilmek istemeyenlerin çocukları bildi. Onu anlamak istemeyenlerin çocukları anladı[(1)]

Oğuz Türkkan adlı bir yiğit "Tarihin Ve Tekâmülün Amili" adlı bir eser yazdı. Bu mevzuda bir eser yazabilmek ve bundan çıkan hakikati ispat edebilmek için doktor, profesör veya ordinaryüs profesör unvanları bile azdır. Bu bahislerde mütehassıs olanlar gayet iyi bilirler: Avrupa'nın ve Amerikanın en derin bilgili dâhileri bile, tarihin âmilini bulamamış veya yanlış yollara sapmışlardır. Hâlbuki Oğuzun ne muhterem bir göbeği, ne saygı değer bir aksakalı, ne asırlık bir yaşı, ne de doktor, profesör gibi bir sıfatı vardır. Ona kim inanacak? Onu kim okuyacak? Bakın, ey değerli okuyucu kardeşler, Oğuz mektubunda ne bedbin konuşuyor:

"... Hiç okunmayacak! Kimse okumayacak! Gençlik ve halk ciddî mevzulardan hoşlanmadığı için; aydınlar okumağa alışmadıkları için... Hattâ bu bahiste mütehassıs geçinenler bile okumayacak! Hakları da yok değil! Meşhur değilim, hâlbuki bu mevzuları halledemeyen Avrupalı bilginler meşhuru âlemdirler. Hayır! Hayır! Hikmet! Beni değil, çıkardığım neticeyi; adımı değil, bulduğum hakikati tanıyın! Bu tek hakikati sevin! Ona gerçek olduğu için bütün kuvvetinizle inanın! İnanın! Irkınızın ülküsü o olursa, dünyanın birincisi olmak için asırlar beklemeye lüzum kalmaz. Fakat inanabilmek için de okumak, anlayarak, hazmederek okumak lâzım! Fakat kim okuyacak? Öyle ise kimse inanmayacak! Türk, ırkının ülküsünü tanımayacak. İşte bunun için üzülüyorum" ,

Oğuz, şuurla düşünmeğe başladığı yaştan beri, felsefeye sarılmıştı „

Bunun için pek çeşitli olan birçok ilimlere merak sardı: Lengüistik, mitoloji, arkeoloji, jeoloji, zooloji, klimatoloji, paleontoloji, antropoloji, etnoloji, etnografi, felsefe, ruhiyat, tarih, preistuvar, protoistuvar, sosyoloji, kozmogoni, hukuk, edebiyat, iktisat tarihi, güzel sanatlar tarihi ilh.

Fakat bu taşlar ne kadar esaslı, ne kadar çok olursa, inşa edeceği bina o kadar sağlam olurdu. Bunun için çok okuması lâzımdı. Anormal okuyanlardan bile fazla okudu, gözlerini körletircesine okudu. Başka hiçbir şeyle meşgul olmadı. Gece gündüz okudu. Hepsinden bilgi edindi. Hattâ o kadar kıymetli tutulan Avrupalı bilginlerden bile fazla okudu

Sen, Oğuz, fevkalâde bir çalışma ile kanından gelen o müthiş kudretle düşünerek, zekânı işleterek, bu işi başardın

Okudun, düşündün, öğrendin... Hakikati bütün çıplaklığı ile ortaya koydun! Var ol Türkkan!

İşte bundan sonra Oğuza yepyeni bir çığır açılmış oldu. Felsefede materyalistken spritüalist oldu. Ferdiyetçi iken, beynelmilelci iken yanlışını anladı, koyu bir cemiyetçi ve milliyetçi oldu. Sanki gözünün bağı sihirli bir el tarafından aniden çözülüvermişti.

Yürüdüğü yanlış yolu dehşetle gördü. Bu yolun sonunda (materyalizm, ferdiyetçilik menfaatçilik, milliyetsizlik yolunun sonunda) hem o fert için, hem de o ferdin mensup olduğu cemiyet için korkunç bir uçuruma düşmek vardı. Oğuz, ruhuyla ve tabiatla yaptığı bu müthiş didinmeden sonra, gözünü kör eden, yolunu şaşırtan bağı çözüp çıkarttı. Fakat ırkdaşları hâlâ, gözler kapalı, felâketten habersiz, uçuruma doğru yürüyorlardı. Bu eser onlar için yazılmıştır

Oğuz Türkkan, hakikati gördükten ve inandıktan sonra, ırkdaşlarını düşündü. Her okuyanın muhakkak inanması, ikna olması için hakikati birer birer meydana sererek yazdı. İlkin kitap yazmak istiyordu [(2)]

İşte, Hikmet Tanyu imzasıyla çıkmış olmasına rağmen Reha Oğuzun kendi kendisini öven, göklere çıkaran; doğunun ve batının bilginlerini hiçe sayarak liseden henüz çıkmış olduğu halde on, on beş ilim sahasında bilgiçlik taslayan yazısı böyle tuhaf bir yazıydı ve Reha Oğuz da yazı hayatına böyle tuhaf bir makaleyle başlıyordu. Hele aynı Ergenekon'un ilk sayısında onun felsefe tarihi yazmaya muhtelif rejimleri ilmî bakımdan münakaşa etmeğe kalktığını görünce pek tecrübesiz, fakat heveskâr bir genç karşısında olduğumuzu anlamış ve bir mektup yazarak kendisine nezaketle bu yazıların kötü tesirim haber vermiştim. Mektup, tesirini yaptı: Ergenekon'un ikinci sayısında (s. 25) şöyle bir tavzih çıktı:

DİKKAT?

Geçen sayı ki Tarihin Âmili adlı tefrikanın Önsözü hepimizi üzen bir şekilde çıkmıştır. İstanbul da, tashihleri yaptırdığımız genç arkadaş coşkunluğunun tesiriyle yazıya kendiliğinden birçok yeni parçalar ilâve etmiş. Bu yüzden önsöz, âdi bir methiye şeklini almıştır. Bu sırada ben Avrupa da bulunduğum için, bu vaziyetten haberdar olamadım. Yoksa katiyen bu methiyeci yazıyı tefrikanın başına koydurmazdım. Ergenekon basılıp elime geçtiğinde, pek çok üzülerek hayret ettim. Önsöz, bu arkadaş tarafından o kadar tahrif edilmiştir ki, yazının sahibi Hikmet Tanyu bile kendi yazısını tanıyamadı. Bu dalkavukça Önsöz, okuyucularımız üzerinde çok kötü tesir yapacağından mesul arkadaşa lâzım gelen ihtarı yaptık. Hepinizden ricam: Geçen sayımızın önsözünü mazur görün ve muhteviyatını unutun.

R.O. Türkkan

Bu tavzihe dikkat edenler, niçin Hikmet Tanyu tarafından değil de Reha Oğuz tarafından özür dilendiğini pek güzel anlarlar. Bundan başka bir musahhihin, tashih ettiği makaleyi tanınmayacak şekilde değiştirmesi de aklın alacağı bir mazeret değildir. Zaten bu şekildeki neşriyatın da daha çok devamına imkân kalmamış, 1939 yılının ilk ayında çıkan üçüncü sayısından sonra Ergenekon kapatılmıştı.

İşte tam bu sırada iki nokta şiddetle dikkatimi çekti ve şüphelerim arttı. Bu iki nokta şunlardı:

İzmir de bazı Türkçü gençlerin epey zamandan beri "Kızıl Elma" adında bir dergi çıkarmayı tasarladıklarını işitmiştim. Bu gençlerin Reha Oğuzla ve onun gizli cemiyeti (!) ile hiçbir ilgisi yoktu. Fakat böyle olduğu halde Reha Oğuz, Türkçülerden birisine gönderdiği mektupta "kendi cemiyetlerinin İzmir şubesi tarafından Kızıl Elma adlı bir derginin çıkarılmak üzere olduğunu" yazdı.

Demek ki memlekette parlayan her Türkçülük kıvılcımını kendi eseriymiş gibi göstermek sevdasında idi.

Bana yazdığı mektuplarda bir karışıklık vardı: Kardeşi Orhan Türkkan için bazı mektuplarında "ağabeyim", bazılarında da "küçük kardeşim" diyordu.

Bunlardan başka bu sırada Ankaradan aldığım mektuplar şüphelerimi bir kat daha arttırmıştı. Çünkü bu mektuplardan birisi Ankara da Rıza Nur, Zeki Velidi ve Atsız isimlerini istismar ederek bu üç Türkçüyü kendi cemiyetlerinin (!) mensubu imiş gibi gösterdiğini bildiriyordu. Hakikaten sonradan öğrendiğime göre Reha, böyle propagandalar yaparak bütün tanınmış Türkçüleri kendi mevhum cemiyetlerinin âzası gibi gösteriyor, böylelikle kendi etrafında bir topluluk yapmağa uğraşıyordu. Kendisini kimse başkan diye tanımayacağı için bir de Avni Motun adında esrarengiz reis uyduruyor ve ondan alman direktiflerle bu müthiş gizli cemiyetin faaliyeti (!) başlıyordu. O zaman Ankara'da bulunan Ziya Özkaynak'tan aldığım bir mektup, Reha'nın burada anlatmağa lüzum görmediğim pek çocukça bir takım pilânlar daha yaptığını da bildirdiğinden, kendisine yine bir mektup yazarak bu hareketlerden vazgeçmesini, aksi takdirde, dergilerinde eski manzumelerimin dahi neşrine müsaade etmeyeceğim gibi mecmualarını da kimseye tavsiye etmeyeceğini bildirdim. Bunun üzerine aşağıdan alan bir mektupla cevap verdi ve yakında İstanbul'a gelerek benimle görüşeceğini bildirdi. Kendisi gelmeden önce de Mühendis Mektebi talebesinden olan arkadaşı Cihat Savaş Feri bana göndererek yeniden yazı istetti. Kendilerine evvelce Sivas'taki "Yıldız Dağı" dergisinde çıkmış olan (1 Mart 1939 tarihli 9'uncu sayı, sayfa: 6) "Adsız Şiir" adlı manzumeyi verdim. Fakat yiğitlikten dem vurmalarına rağmen bunu basamadılar ve "Yakarış" adlı ilk bölümüyle iktifaya mecbur kaldılar. Kapatılan Ergenekon yerine bu sefer "Bozkurt" adında bir dergi çıkarıyorlardı. îlk sayısı 1939 Mayısında çıkan dergileri için birçok Türkçülere başvurarak yazı istediklerinden Bozkurtta San'an, Abdülkadir İnan, Nejdet Sançar, Hüseyin Namık Orkun ve Fethi Tevet'in de yazıları vardı. Reha'nın ruhî hastalığı olmasaydı dergi pek âlâ yürüyüp tutunacaktı da... Çünkü 1939 Haziranında çıkan ikinci sayısına Besim Atalay da yazı vermiş, böylece kadro biraz daha kuvvetlenmişti. Fakat Bozkurt dergisi ikinci sayıdan sonra yine kapandı ve aşağı yukarı bir yıl çıkamadı. İşte bu sırada tatil mevsimi geldi ve Reha ile tanışmamız kabil oldu. O, benden çok Nejdet Sançarla mektuplaştığı için yine onun vasıtasıyla beni görmek istiyordu. Nejdet Sançar da Sivas'tan İstanbul'a gelmiş ve Maltepe de kalmağa başlamıştı. Nihayet bir gün, aldığı mektup üzerine Maltepe vapur iskelesine giderek Büyükada'dan gelen Reha Oğuzu eve getirdi. Reha o günkü görüşmemizde kendisine yaptığım tenkitlere tevazu ile cevap veriyor ve dediklerimi kabul etmiş görünüyordu. Bu konuşmamızda ne kadar gayrısamimî olduğunu tabiidir ki, anlayamamıştım. Bilhassa hayalî olduğuna inandığım 'Avni Motun"u bana şöyle anlatmıştı: Avni Motun, Reha'nın ana cihetinden akrabası imiş. Onlara ilk Türkçülük sevgisini o vermiş. Hattâ bahis mevzuu olan 70–80 genci bir cemiyet halinde toplayan ve onlara Türkçülük telkini yapan Avni Motunmuş. Fakat bu 70–80 gencin hepsiyle temas etmez, yalnız 6 tanesiyle görüşürmüş. Bu altı kişi de Avni Motundan aldıkları dersleri ötekilerine öğretirlermiş. Aralarında büyük bir disiplin varmış. Gençlerin Avni Motun'a güveni büyükmüş. Fakat iki yıl önce Avni Motun ölmüş. Onunla bizzat temasta bulunan altı kişi, ölümünü öteki azalardan saklamışlar. Çünkü Ölümünü duyarlarsa belki dağılırlarmış. Şimdi Reha Oğuz, Avni Motunun adına söz söyleyerek o gençleri idare ediyormuş.

Bazı Osmanlı padişahlarının ölümünü andıran bu hikâyeye tabii inanmadım. Fakat Türkçülükte hevesli göründüğü için de "belki zamanla kusurlarını düzeltip doğru yola girer" dedim. Ailesini, ırkını sordum. Baba cihetinden Kastamonulu, ana cihetinden Azerbaycan da Genceli olduğunu söyledi. Bana pek mufassal bir şecere verdi: "İsterseniz nüfus kütüklerinden tahkik edebilirsiniz" dedi. Bu da boş bir sözdü. Bizde nüfus teşkilâtı pek yeni olduğu için biz, nüfus kütüklerinden ancak büyük babalarımızı öğrenebilirdik. Daha ilerisini şifahî aile rivayetlerinden öğrenmeğe mecburduk. Pek hayalperest olan Reha, ihtimal ki Ziya Gök Alpın "Kızıl Elma" adlı hikâyesinin tesirinde kalarak kendisinin böyle bir şeceresi olduğuna inanmış ve buna başkalarını da inandırmak istemişti. Fakat bütün bunlar olmasa bile kendisini fazla reklâm edişi, hattâ kendisi hakkında başka imza ile

methiye yazışı ve dergiye herkesin dikkatini çekecek şekilde oklar nidalar, istifhamlar koyusu Türk ahlâkına hiç de uygun değildi.

Gittikten sonra Nejdet Sançarla kısa bir konuşma yaparak samimî gözüktüğü müddetçe yazı ile ona yardıma karar verdik. Bilhassa Türk tarihine ait birçok şeyler sorarak not etmesi, öğrenmek istediğine delil gibi gözüküyordu. Bu sebeple de "belki düzelir" diyerek Bozkurt dergisine yardımı kararlaştırdık.

1940 Mayısında Bozkurt'un üçüncü sayısı çıkarken dergiye Hamza Sadi Özbek ve İsmet Rasin gibi iki genç Türkçü de yazı yazmışlar dergiyi biraz daha kuvvetlendirmişlerdi. Biraz sonra Profesör Zeki Velidi'nin ve gençlerden Nurullah Banmanın da yazı yazmağa başladığı Bozkurt, Sami Karayelin yazı müdürlüğü ile çıkmağa ve oldukça iyi bir tesir yapmağa başlamıştı. Reha'nın bahsettiği muhayyel 70–80 gencin hiçbirisi yüksek tahsil mezunu olmadığı için Sami Karayelin yazı müdürlüğünü kabule mecbur olmuşlardı. Gayet cesur ve yaşlılığına rağmen yumruğu kuvvetli bir adam olan Sami Karayeli kendilerine salık veren de bendim[(3)] Esasen artık Avni Motun disiplinli 80 genç, gizli cemiyet teraneleri de söylenmez olmuş, anormal hava azalmıştı. Yalnız Reha'nın ötede beride, bilhassa Ankara da beni över gibi gözükürken bir yandan da gözden düşürmeğe uğraşan hareketlerini duyuyor, fakat buna da pek aldırmıyordum. Övülmeğe ihtiyacım yoktu. Onun için Reha'nın "Atsız iyidir, ateşlidir, yalnız muvazenesizdir" yollu propagandaları beni yüksündürmüyordu. Zamanla bu da geçer diyordum. Fakat bu sırada Bozkurt'un 1940 ağustosunda çıkan 5'inci sayısında Reha Oğuzun "Gürcülerin Irkı Hakkında" diye yazdığı makalede Gürcüleri Turan ırkından göstermesi bizim Türkçülük ve ırkçılık prensiplerimize aykırı olduğu için itiraz ettim. Hele o makalede Reha'nın kendi şeceresi hakkında verdiği malûmat evvelce bana verdiği şecereye uymadığı için şüphem arttı. Aşırı ırkçılık yapmağa kalkan, hele ırkı koruma kanunu diye bir kanun projesi hazırlayarak melez Türk çocuklarının üç yaşından aşağı olanlarını idam etmeğe kalkan Reha'nın Gürcüler hakkındaki bu yazısı kendisi hakkındaki bir takım rivayetlere hak verdirecek mahiyette idi. O zaman bende evvelce uyanıp da sonra Reha samimî gözüktüğü için küflenen şüpheler yeniden ateşlendi. Bu şüphe beni biraz vakit harcayarak bu esrarengiz işlerin (!) iç yüzünü öğrenmeğe şevketti. Evvelce kendisine Avni Motunun kim olduğunu sorduğum zaman "söylemeğe mezun değilim" diye cevap veren Cihat Savaş Fere bir emri vâki yaparak Avni Motunun muhayyel bir şahıs olduğunu itiraf ettirdim. Ankara'daki 70–80 kişilik gizli ve disiplinli cemiyetin de Reha Oğuz Türkkan ile kardeşi Orhan Türkkan dan ve Cihat Savaş Ferden ibaret bir heveskârlar triyomvirası olduğunu öğrendim. Fakat Reha, yaratılışındaki başkalıkla her şeyi esrar perdesi altında göstermeğe kalkmış olduğundan Ankara'daki Türkçü gençlere kendi cemiyetlerine girmeği teklif ediyor, "Atsız sizin cemiyetinizden midir" diye soranlara evet cevabını veriyor, o gençler bunu bana sordukları zaman "cemiyetimizin nizamnamesi gereğince size bunu söylemeğe mezun değildir" diyerek onları şaşırtıyordu. Böylelikle kendisi büyük bir cemiyetin başkanı ve Rıza Nur, Zeki Velidi gibi yaşlı bilginler de dâhil olduğu halde birçok Türkçüleri kendi emrindeki memurlar gibi göstermeğe çabalıyordu. Fakat kısa görüşüyle hakikatlerin nasıl olsa ortaya çıkacağını hesaplayamıyordu. Hesaplayamazdı da... Çünkü pek sür'atle yükselmek, yüksek mevkilere çıkmak istiyordu. Bu istek, önünü görmesine engel olan bir perdeydi. Aynı zamanda kendisinin mühim bir şahsiyet olduğunu sanıyor, kâh Yalova da Reisicumhurla mülakat yaparak Türkiye'nin niçin savaşa girmediğini sordum diyor, kâh Üçüncü Ordu müfettişi Kâzım Orbay'a giderek hükümeti dinlemeden doğuya taarruz etmesi için telkin yapacağını söylüyor, yakında çıkaracağı gündelik bir gazetenin 40.000 lira sermaye sini bulduğundan bahsediyor, bunların arkasından da kahramanlığım göstermek için olacak kışın Kastamonu dağlarına giderek ayı avlayacağını anlatıyordu. Kahramanlık sözü ağzından hiç düşmüyordu. Bana gönderdiği bir mektupta "artık rahat rahat şehit olabiliriz" diye yazıyordu. Fakat bir yandan da askerliğini boyuna tecil ettiriyordu. Garip değil mi? Reha, yaşının otuzu doldurmak üzere olmasına rağmen henüz askerliğini yapmamıştır. Yalnız yüksek Öğretim talebesinin geçirdiği askerî kamplara gitmiş ve bütün askerliği bu kamp hayatından ibaret kalmıştır. Daha en kutlu millî vazifesini bile yapmamış olan bu tecrübesiz gencin hepimizi, bütün Türkçüleri küçülterek kendisini yükseltmeğe çalışması ne acıklıdır! Bir kere bu Reha Oğuzu tam Türk

saysak bile o öz bir Türkçü değil, önce materyalist ve beynelmilelci iken sonradan Türkçülüğe dönen bir mühtedîdir (Ergenekon dergisinin ilk sayısındaki itirafa göre). Böyle olduğu halde, Türkçülüğe sonradan dönen bu genç nasıl oluyor da hiçbir zaman Türkçülükten başka bir ülküye sarılmamış olan bizleri çürütmeye kalkabiliyor? O, Türkçülüğe ve Türklüğe ait birçok bildiklerini bizden ve bu arada bilhassa benden öğrenmiştir. "Gök Börü"nün Bozkurt demek olduğunu bile ona ben öğrettim. Bunları övünç diye değil, bir hakikati Türkçü efkârı umumiye ye anlatmak için söylüyorum. Yoksa o, değil Türk tarihini ve Türkçülüğü, okullarda yıllarca okuduğu Türkçeyi bile bilmemektedir. "İkna olmak", "bizle ahbap oldular", "hıyanetlik etti" gibi Ermeni vatandaşlarımızın kullandığı ifadeler Reha'nın yazılarında bol bol geçer.

Şimdi, Türkçülüğe sonradan dönen Reha'nın, Gök Börü de "İsmet Rasini, Çınaraltıcıları Banmanı ve Atsızı aramızdan attık" diyerek yaptığı iddianın teşrihine geliyorum:

1 ismet Rasin ile Reha'nın anlaşamamasının sebebi, Reha'nın iddia ettiği gibi, İsmetin "Bozkurta menşei meçhul paralar bulması ve Arnavut olması" değildir. İsmetin metin ahlâkını ve ailesini bilenler onun Türk olduğunu pek kolay kestirebilirler. Kendisine şecere düzmeğe mecbur olmayan İsmet, hiçbir şey olmasa bile, tarihimizin ebedî övünçlerinden biri olan Pilevne müdafaası şehitlerinden birinin torunudur. Bundan başka İsmetin yüzüne bakmak da ırkı hakkında bir hüküm vermek için kâfidir. Çünkü İsmetin yüzü Türk yüzüdür. Şahsî meselelerden dolayı kızdığımız her insanın Türk ırkından olmadığını söylersek doğru bir iş yapmış olmayız. Reha Oğuz eski arkadaşlarından Hikmet Tanyu ile bozuştuktan sonra onun Abaza olduğunu ilân etmişti. İsmet Rasin'e kızınca da ona Arnavut diyor. Bu yoldan gidilirse zararlı çıkacak olan yine Rehadır. Çünkü ana cihetinden atalarını bağladığı Gencenin "Kendek" köyü halis bir Ermeni köyü olduğu gibi[(4)] gerek Reha, gerekse kardeşi Orhan'ın yüzleri de tıpkı Ermeni'ye benzer. Reha'nın evvelce sık sık gidip geldiği bir müessesenin memurlarından biri, adını bilmediği Reha'nın gelip gittiği müessese sahibine anlatmak için "Ermeni geldi", "Ermeni gitti" demeği mûtat edinmişti. Keza, Reha birçok yazılarında ve mektuplarında İstanbul Ermenileri gibi "ikna olmak", "hıyanetlik etti", "bizle ahbap oldular" gibi tâbirler kullanır. Keza, Yusuf Kadıgil'e kendisinin Gürcü olduğunu da bir gün söylemiştir. Fakat bunlara bakarak nasıl bir kendisine Ermeni demiyorsak o da gayrı ilmî bir ansiklopedinin kaynağı meçhul ibaresine dayanarak İsmete Arnavut dememelidir. İsmetin ataları Pirzirinlidir. Bu kasaba ise Rumeli de bir Türk kasabasıdır. İçindeki tek tük Arnavutlar civar köylerden gelmişlerdir. İstanbul da bu kadar Pirzirinli vardır. Hiçbiri Arnavudum demez. Hepsi de Türküm der. Pirzirin kasabasını iyi bilen Sayın Erkilet Paşa da kasabanın Türk kasabası olduğuna tanıklık etmektedir. Hakikatte Reha'nın, İsmet Rasin'e düşmanlığı, İsmetin Bozkurta yazı yazmağa başlamasından sonra, fikrî kuvveti dolayısıyla Reha'yı gölgede bırakması yüzündendir. Türkçeye hâkim olan ve üç yabancı dil bilen İsmet Rasin kuvvetli mantığı, zekâsı ve ilmî ırkçılık üzerindeki derin bilgisiyle birdenbire ön safa geçmiş, bu da Reha'nın kıskançlığını ve sonunda düşmanlığını çekmiştir. İsmetin Arnavut olduğunu iddia etmesi bundandır. Hâlbuki İsmet tam ülkücü ve fedakâr bir arkadaştı. Reha'nın menşei meçhul dediği paraları, zengin bir aileye mensup olduğu için, cebinden veriyordu. Bozkurt, İsmet Rasin sayesinde onun çizdiği programla canlanmıştı. Hattâ Reha'nın Bozkurta yazdığı bir yazı için aleyhine dâva açılınca İsmet Rasin bunu kendi üzerine alarak Reha'yı cezadan kurtarmıştı. Fakat Reha bunları düşünmeden yapma bir Arnavutluk bahanesiyle İsmetle bozuştu. Darıldılar. İsmet ayrıca çalışmak üzere çekildi. Birbirleri aleyhine hiçbir şey söylememek için benim hakemliğimde söz verdiler. Bu sözü bozan da Reha Oğuz oldu. İşte, İsmeti attık demesinin sebebi budur.

2 Reha Oğuz, Çınaraltı sahipleri olan Orhan Seyfi ile Yusuf Ziyayı da aralarından çıkardıklarım söylüyor. Bu büsbütün tuhaftır. Çınaraltıcılar zaten onların arasında değildi ki çıkarsınlar. Ziya Gök Alpın şakirtleri olan Çınaraltıcıların Türkçülük tarihinde epeyce eski hizmetleri vardır. Dergilerinin adı da Ziya Gök Alp damgasını taşımaktadır. Ziya Gökalp'tan feyz almış olan şairlerin Rehadan bir şey öğrenmeğe ihtiyaçları yoktur. Hakikatte Reha'nın onlara düşmanlığı da yine şahsî bir sebepten ileri geliyor: Bozkurt'un kapalı bulunduğu sırada Reha Oğuz, Çınaraltı'ya üç makale vermişti.

Çınaraltıcılar bu üç makalenin ikisini pek zayıf buldukları için basmadılar. Üçüncüsünü Reha'nın ısrar ve ricası üzerine o da biraz düzelterek ve birçok yerlerini çıkartarak bastılar. Hâlbuki bütün Türkçülerin yazıları Çınaraltı da çıkıyordu. Onlar çıkarken, kendisini bütün Türkçülerden üstün gören Reha'nın yazılarını neşretmemek her halde kendisince büyük bir suçtu. İşte Çınaraltıcılara düşman olmasının, onları jurnalcilikle itham etmesinin sebebi budur. Hâlbuki ben onu kaç kere Çınaraltıcıların yanında gördüm: Pek müeddep oturuyordu. Söze pek karışmıyordu. Yusuf Ziyaya ve Orhan Seyfiye pek saygılı ithaflarla kitaplar hediye ediyordu [5]. Böyle olduğu halde Gök Börü de onlar için "... Hakikî maksatlarım bilmekle beraber kalemlerim beğeniyor, Türkçülüğe onlardan fayda umuyorduk" diyor. Demek ki Reha onlarla konuşurken de samimî değildi. Bu samimî olmayışın hoş bir şey olmadığım şimdi her halde kendisi de anlamıştır.

3 Nurullah Banmanı "Bozkurt'un parasını şahsına harcamakla itham etmesi" de doğru değildir. Bu da kıskançlıktan doğmaktadır. Bozkurtun sahibi Nurullah Banman olduğu için dışardan gönderilen mektupların onun adına gelmesi, Bozkurt idarehanesine uğrayan genç Türkçü talebelerin önce Banmam araması, kendisini gençliğin şefi sayan[6] Reha'nın hoşuna gitmemiştir. Yarının şefi olduğuna inanmış olan Reha, kendisini gelip geçmiş bütün Türkçülerden üstün görürken, daha genç olan Banmana itibar edilmesini tabii çekemezdi. Bozkurt, 12'nci sayıdan sonra âdeta yeniden çıkarken tamamı ile Banmanın borç alarak bulduğu sermayeye dayanıyordu. Böyle olduğu halde Banmanın kendisinden daha itibarlı bir mevki temin etmesini çekemeyen Reha Oğuz, "mevsuk bir kaynaktan duyduğuna göre Bozkurt'un hükümetçe kapatılacağını", kendilerinin daha önce davranarak kapatması gerektiğini Banmana söylemiş, Banman da: "Öyleyse borçlarımızı ödeyecek parayı bul da işi tasfiye edelim" demiştir. Hâlbuki Reha'nın bu sözü doğru olamazdı. Hükümet Bozkurt'u kapatacak olsa Reha bunu nereden duyacaktı? Hükümet dairelerinde casusları mı vardı?

Banmanın para bulma teklifi üzerine Reha Oğuz bunu güya kabul etmiş, fakat para yerine senet vermek istemiştir. Banman bunu kabul etmemiş, Reha Oğuz ise dergiyi kapatmak ve yerine gündelik bir gazete çıkarmak için direnmiştir. Banman: "Sen Bozkurt'un birkaç yüz liralık borcunu veremiyorsun. Nasıl olur da on binlerce liralık sermaye isteyen gündelik bir gazeteyi çıkarabilirsin?" diye sorunca Reha şaşırmış, cevap verememiştir. Hâlbuki onun maksadı dergiyi kapatarak Banmanı "dergi sahibi olmaktan doğan itibar"dan uzaklaştırmak, sonra, kendisinin sahip olacağı bir dergi çıkararak aradığı şöhreti, nüfuzu, itibarı bulmaktı. Çünkü o sırada yüksek tahsilini de bitirmiş ve kendi başına dergi çıkaracak hale gelmişti. Banman Bozkurt'u kapatmayıp da Reha bunda ısrar edince nihayet iş tatsız bir hal almış ve Banman, Reha Oğuzu arkadaşı Cihat Savaşla birlikte Bozkurttan çıkarmıştır. Reha Oğuzun, eşyalarını alarak pek üzgün bir halde Bozkurt idarehanesinden çıktığını görenler şimdi onun "Banmanı attık" demesine hayli gülmüşlerdir.

4 Şimdi benim hakkımda yazdıklarına geliyorum. Bunlara madde madde cevap vereceğim:

a) Reha Oğuz benim için "dâvasında samimî, fakat şeflik malihulyasına kapılmış" diyor ve bir gün İsmet Rasin'in otomobili ile gezinti yaparken kendilerine şeflik teklifinde bulunduğumu iddia ediyor. Bu iddia doğru değildir. Benim böyle bir teklifte bulunmadığıma, o gezintiye iştirak eden İsmet Rasin ve Nurullah Banman, yaratılışımın böyle bir teklifte bulunmağa elverişli olmadığına da bütün beni tanıyanlar şahittir. Reha'nın şefi olmanın da bana bir şeref temin etmeyeceğini herkes takdir eder. O gezintide Reha, benim "Bozkurtçu" olmam için ısrarlı teklifler yaptıysa da kabul etmedim. Nurullah Banmanla İsmet Rasin de şahittir ki "hem sizden yaşlı olduğum hem de sizi kâfi miktarda tanımadığım için Bozkurtçu olamam. Siz de yazıyla yaptığım yardımı kâfi görün" dedim.

b) Reha Oğuz benim için "iradesi zayıf ve hislerine mağlûp" diyor. Hislerime mağlûp olsam Reha'nın benim için yazdıklarına başka türlü cevap verirdim. Bununla beraber "iradem kuvvetlidir, hislerime mağlûp değilim" diye kendimi müdafaa edecek değilim. Hüküm vermeği beni tanıyanlara bırakıyorum. Bizzat kendisi bir gün bana: "Başka birisi sizin uğradığınız haksızlıklara uğrasaydı

iradesi sarsılarak vatana ihanet etmeğe kadar giderdi" demiştir. Bilmem bu sözünü hatırlayacak mı? Hatırlayanlar mevcuttur.

c) Benim için: "ilkin, yeniden başlattığımız Türkçülük hareketine katılmaktan çekinmiş, sonra korkulacak bir şey olmadığını görerek aramıza olanca coşkunluğu ile girmişti" diyor.

Bu da doğru değildir. Ben Türkçülükte onlardan hayli kıdemli bir insan sıfatıyla, adı sanı duyulmamış çocukların arasına tabiidir ki giremezdim. Hele bu çocuklar kendilerini bana ilk hamlede gizli bir teşkilât diye takdim ederlerse... Reha benim şüphelerime korkaklık diyorsa aldanıyor. Hiçbir zaman kahramanlık iddiasında bulunmadım. Bulunmaktan da utanırım. Çünkü kahramanlığın savaş alanlarından başka yerlerde yapılacağına inanmam. Böyle olmakla beraber korkak olmadığımı da beni tanıyanlar bilir. Mademki ben korkaktım, niçin Reha Oğuz bana hediye ettiği kitabın başına "En Yiğit Türkçüye" diye yazdı? Niçin Bozkurt'un altıncı sayısında "Türkçüleri Tanıyalım" diye neşrettiği yazıda beni "dürüst ve yiğit bir Türkçü" diye vasıflandırdı? Demek Reha Oğuz o zaman bana karşı da samimî değildi. Beni o yazısında feragatli bir insan olarak tam tan Reha'nın şimdi muhteris olarak tasvir etmeye kalkması herhalde Rehaya iyi not verdirecek bir hal değildir. Umarım ki bu yanlışı kendisi de anlayacaktır.

ç) Reha, benim meçhul bir insan olduğumu, ancak kendi reklâmı sayesinde ün kazandığımı iddia ediyor. Fakat aynı Reha, Bozkurt'un altıncı sayısındaki makalesinde (s. 140) benim, Türkçülüğe, Ziya Gök Alptan sonra en büyük hizmeti yaptığımı yazmıştı. Bu iki aykırı ifadenin acaba hangisi doğru? Yahut hiçbiri doğru değilse Reha niçin bu hareketi yapmaya mecbur kaldı? O zaman öyle, şimdi de böyle yazmak bir tabiye ise, Reha da tasdik eder ki, bu bir Türk'e yakışan bir tabiye değildir. Beni iyi tanıyanlar merdümgiriz olduğumu bilirler. Böyle bir insanın reklâma ihtiyacı olmadığı da meydandadır. Birkaç kişi tarafından tanınıyorsam bu Atsız Mecmua ve Orhun sayesinde olmuştur. Bu da bir meziyet değildir. Çünkü her yazı yazan, okuyucular tarafından tanınır.

Reha tanınmağa fazla değer verdiği için tanınmamış bir insan olduğumu ve kendisinin reklâmı sayesinde tanındığımı ileri sürmekte mazurdur. Esefle söylüyorum ki Rehada "tanınmak isteği" bir hastalık derecesindedir. Bu yüzden Nurullah Banman aleyhine açtığı dâvada kendisini "Ülkümüzün banisi" diye vasıflandırmış tır. Biz ise ülkümüzün neferleri olmakla öğünüyoruz.

d) Reha Oğuz, benim için "Bir mektupla Ankara'ya aleyhimizde ihbar yaptı… Bu darbe öldürücü oldu. Bu mektup üzerine Bozkurta izin vermediler… Bozkurta bilâhare ancak mucize kabilinden izin alabildik" diyor.

Bu da doğru değildir. Netekim beni iyi tanıyanlar bu rivayete inanmamışlardır. Demek ki benim defterimde "Beyaz Ruslardan para almak" ve "Hitlerin ajanı olmak" rivayetlerinin yanında bir de bu bulunacakmış. Burada yine Reha Oğuzdaki hafızanın çok zayıf olduğunu söylemeye mecburum. Çünkü bu meselenin yüksek mevki sahibi resmî bir şahidi var ki o da matbuat umum müdürü Selim Sarperdir. Mesele şudur: Bir gün matbuat umum müdürü Selim Sarper'in, kapatılmış olan Bozkurta yeniden izin vermek için Çınaraltı ve şahsım aleyhinde neşriyat yapmağı şart koşmuş olduğuna dair garip bir haber duydum. İnanmadım. Çünkü tanışmadığım halde Selim Sarper'in benim hakkımda hiç de fena düşünceler beslemediğini uzaktan işitiyordum. Hakkımda iyi niyet beslemese bile mühim bir mevkideki resmî bir şahsiyetin öyle bir teklifte bulunmayacağı tabii idi. Bunun için 10 ikinci teşrin 1941 tarihinde Selim Sarper'e bir mektup yazarak böyle bir rivayet duyduğumu, buna inanmamakla beraber bu "Âlemi imkân" da her şeyin olabileceğini, eğer doğru ise sebebini bildirerek beni aydınlatmasını rica ettim. Netice umduğum gibi çıktı: Selim Sarper, 13 ikinci teşrin 1941 tarihiyle verdiği samimî bir cevapta böyle bir şeyin bahis mevzuu olmadığını bildirdi.

Reha Oğuz, benim Selim Sarper'e yazdığım mektubu görmüş olduğu halde maalesef bunu sanki bir jurnalmiş gibi anlatarak bazı arkadaşlara mektuplar yazmıştır. Ben bu mektuplardan üç tanesini, Hamza Sadi Özbeğ'e, Nurullah Banmana ve şair Cemal Oğuz Öcal'a yazılanları gördüm. Aynı meseleyi üç kişiye üç ayrı şekilde yazmakla Reha Oğuz çok gafil hareket etmiştir. Hamza Sadi Özbeğ'e yazdığı mektupta "Selim Sarper aynen suretini almama müsaade etmedi. Sadece 3–4 defa okudu ve okuttu" diyerek mektubun kopyasını değil ancak mealini yazdığını bildirdiği halde Nurullah Banmana ve Cemal Oğuz Öcal'a gönderdiği mektuplarda aynen kopyasını gönderdiğini iddia ediyor. Hâlbuki Selim Sarper mektubun kopyasını vermediğine göre Reha'nın doğru söylemediği ortaya çıkıyor ki aynı meseleyi üç ayrı kimseye üç ayrı şekilde yazması bunun itiraz kabul etmez bir delilidir. Ben, hüküm vermeği okuyuculara bırakarak üç mektubun suretlerim yan yana koymakla iktifa ediyorum:

I

Reha'nın, Hamza Sadi Özbeğ'e yazdığı 6.2.1942 tarihli mektupta benim, Selim Sarper'e yazdığım mektubun meali olarak gösterilen satırlar:

Muhterem Efendim,

Bozkurt sahiplerinden Nurullah Banman, Bozkurt'un intişarına şart olarak, Çınaraltı ve benim aleyhimde bulunmalarını şart koştuğunuzu, bu suretle Türkçüleri aralarında mücadeleye sevketmek istediğinizi, fakat sizi caydırmağa muvaffak olduklarını söylemiştir. Sizi de Türkçü bildiğimden bu acayip dedikoduya inanmıyor ve size bir fikir vermek için naklediyorum. Fakat bu dünya bir imkânı âlem[7]* olduğundan *böyle bir şey var ise neden bu şartı koşmak lüzumunu hissettiğinizi irşad maksadıyla lütfen izah eder misiniz? Bilvesile gıyabî saygılarımı sunarım.

II

Reha'nın, Banmana yazdığı 13.11.1941 tarihli mektupta benim, Selim Sarper'e yazdığım mektubun kopyası olarak gösterilen satırlar:

N. Banman Bozkurt'un tekrar çıkarılması için sizle[8] 1görüşürken ona Çınaraltıyla mücadeleyi ve benim aleyhimde yazmalarını şart koşmuşsunuz. Gayeniz Türkçüleri birbirlerine düşürüp zayıflatmakmış! Gene Banman ilâve eti. Biz Selim Beğle münakaşa ettik ve onu ikna ettik. Sizi Türkçü tanıyorum. Lütfen bunun sebebini anlatır mısınız?

III

Reha'nın, Cemal Oğuz Öcal'a yazdığı 8.5.1942 tarihli mektupta benim, Selim Sarper'e yazdığım mektubun aynen kopyası olarak gösterilen satırlar:

Muhterem efendim,

Yakında yeniden intişarına tavassut edeceğinizi duyduğumuz Bozkurt'u çıkartanların nasıl kimseler olduğunu iyi bilmeniz için size bu mektubu yazıyorum. Bozkurtçular ve bu meyanda sahibi Nurullah Banman Bozkurt'un intişarına şart olarak Çınaraltı ve benim aleyhimde bulunmalarını şart koştuğunuzu, bu suretle Türkçüleri aralarında mücadeleye sevketmek istediğinizi, bu bakımdan sizin Türkçüler için zararlı bir şahsiyet olduğunuzu söylemişlerdir. Sizi de Türkçü bildiğimden, bu maksatlı dedikoduya inanmıyor ve size bir fikir vermek için naklediyorum. Fakat bu dünya bir imkânı âlem olduğundan böyle bir şey var ise, neden bu şartı koşmak lüzumunu hissettiğinizi irşad maksadıyla izah eder misiniz? Bilvesile gıyabî saygılarımı sunarım.

Esefle söyleyeyim ki, Reha Oğuz, beni gözden düşürmek için Türkçü arkadaşlara bu şekilde mektuplar yazmış, o mektupların benim elime geçeceğini düşünmeden bana bir takım isnatlarda bulunmuştur. Diyelim ki tarafımdan Selim Sarper'e yazılan mektubu görmek başkalarınca mümkün olmasın. Ya üç kişiye üç ayrı şekilde yazılan bu suretler (!) nedir? Maalesef bu durum Reha'nın çok aleyhindedir.

Yukarı ki satırlarda "sizle görüşürken" kelimelerine dikkat edenler bu ifadenin bana değil, Reha Oğuza ait olduğunu elbette anlamışlardır. Onun mektuplarında ve makalelerinde bu yanlış çok geçer. Sonra "Bozkurt'u çıkartanların" tâbiri de Rehaya aittir. O, "çıkarmak" fiili yerinde "çıkartmak" fiilini kullanmaktadır. Netekim Gök Börünün üstünde de "Çıkartan: R. Oğuz Türkkan" yazılıdır. Ailesi baba cihetinden Rumeli'nin bugün Yunanistan da kalan bölümlerinden olduğu için ora ahalisi gibi malûm fiilleri çok defa müteaddit olarak kullanmaktadır. Ve nihayet "imkânı âlem" terkibine bakanlar da benim böyle pek acemice bir dil yanlışı yapmayacağını teslim ederler.

Reha'nın, Cemal Oğuz Öcal'a yazdığı uzun mektupta benim aleyhimde pek çok hicivler var. Türkçü efkârı umumiye ye bir fikir vermek için bazı parçalarını aşağıya alıyorum:

Bir gece Selimden telefon. Hayretle şunları dinledim:

Oğuz, sana Yusuf Ziyanın anlattıklarını nakletmiş, inanmadığını söylemiştin[9] Fakat işte bugün Atsızdan aldığım bir mektupta aynı şeylerle karşılaşıyorum. Okuyayım dinle, dedi ve beni hayretlere düşüren bir jurnal mektubu okudu.

"Atsız'ın yiğit, merd, şövalye tanıdığım Atsızın böyle bir mektup yazacağını kafam bir türlü almadığı için, şaşırdım. Atsızın ağzından naklen Yusuf Ziya bir mektup yazmış filân zannettim. Ben böyle şaşkınlıklar içinde yüzerken, Selim devam ediyordu:

Dostluğa lâyık olmayan dedikoducu insanlar olduğunuza inandım. Bugünden itibaren aramızda ancak resmî münasebet vardır.

Ben hayret içinde:

Atsız yazmadı, değil mi? Diye bağırdım.

Atsızın mektubu!

İnanmıyorum.

Gel, gör! Dosya burada!

Gece saat dokuz buçuktu. Hemen otomobile atladım. Sarper'e gittim. Dosyayı açtı. Atsızın mektubunu bana gösterdi. Gözlerime inanmayarak üç dört defa arka arka ya okudum. Sonra da suretini aldım

Bu da doğru değildir. Hamza Sadi Özbeğ'e yazdığı mektuba göre hani Selim Sarper mektubun suretinin alınmasına müsaade etmemişti? Bundan başka benim bir tek mektubumla dosya tutulmayacağı gibi resmî daireler de gece saat dokuz buçuğa kadar açık değildir. Hele mektubun biraz daha aşağısında Selim Sarperle münakaşa ettiğini, sözlerini dinletemeyince öfke ile kapıyı vurup çıktığını, eğer o dakikada karşısına Çınaraltıcılar yahut ben çıksaymışım bizleri öldürebileceğini yazmasını hiç de doğru bulmadım. Ben Reha'nın daima bir tabanca taşıdığım

biliyorum ama bunu bir süs sanıyordum. Yoksa bu broşürü bir davetiye diye kabul edeceğini düşünerek korkar ve bunları yazmazdım...

Şimdi bu mesele üzerinde Türkçüleri biraz daha aydınlatmak için Cemal Oğuz'a yazmış olduğu mektubun sonlarından bir parça daha alacağım:

Cemal Oğuz Beğ. İşte acı meselenin iç yüzü budur. Bu hususta ne düşünüyorsunuz bilmek isterim. Biz şimdi, sırf güvenebileceğimiz ülküdaşlarla iş birliği yapacağız. Bunları Bozkurtçu olarak efkârı umumiye ye iyice tanıtıp meşhur edeceğiz. Bozkurtçu felsefeci, Bozkurtçu içtimaiyatçı, Bozkurtçu tarihçi, Bozkurtçu etnograf ve folklorcu, Bozkurtçu romancı ve Bozkurtçu şairlerimiz var.

Bozkurtçu felsefeci: Dr. M. Saffet Engin.

Bozkurtçu içtimaiyatçı: Aydın Yalçın (Mülkiye sosyoloji asistanı).

Bozkurtçu tarihçi: Dr. Osman Turan (Ankara Tarih Fakültesi Türk Tarihi asistanı).

Bozkurtçu etnograf ve folklorcu: Prof. Abdülkadir İnan ve Halit Bayrı.

Bozkurtçu sembolistler: Arif Nihat Asya ve Hamza Sadi Özbek.

Bozkurtçu şairler: Cemal Oğuz Öcal, Mehmet Sadık Aran ve Yusuf Kadıgil.

Tabii bunlardan başka, elleri erdikçe Zeki Velidi, Doktor Akdes Nimet, Doktor Necati Akder ve şair arkadaşlar da yazı ve şiir yazacaklardır. Şimdi, sizden bu mektupla sualim: Bozkurtçuların baş şairi olarak tanıtılmanızı istiyor musunuz? Sizin içten coşan Türkçülüğünüze ve prensipleri ifadedeki şiir kudretinize tam bir güvenimiz var. Onun için sizi (Bozkurt Türkçülüğü) bu yeni ve kuvvetli cereyanın şairi yapmak istiyoruz. Kabul ederseniz bana yazınız. Bu hususta tanıtma faaliyetine geçelim

Yalnız bir nokta var: Bu şekilde Bozkurtçu olarak tanıtılacak arkadaşlar ülkü bakımından bize zıt mecmualara tabiatıyla yazmayacakları gibi, bize uygun görünen fakat iş birliği etmek istemediğimiz bazı mecmualara da yazmayacaklardır. Bu meyanda Çınaraltı ve Tanrıdağ vardır. Diğer mecmualara tabii yazılabilir.

Bu satırlarda da doğru olmayan veya tuhaf olan birçok noktalar var. Reha, Cemal Oğuz'u "kudretli şairsin, içten coşan Türkçüsün" diye överken günün birinde onun da aleyhinde yazmayacağını nasıl temin edebilir? Sonra, Cemal Oğuzu Bozkurtçu şairler listesinde saydıktan sonra biraz aşağıda "Bozkurt'un şairi olur musun?" diye sorması tuhaf değil midir? Hele "Bozkurt Türkçülüğü" diye bir şey çıkararak bunun felsefecilerinden, içtimaiyatçılarından, tarihçilerinden bahsetmesi de yanlıştır. Meselâ Bozkurt'un folklorcuları diye yazdığı Abdülkadirle Halit Bayrı, Bozkurta sırf Reha Oğuzun rica ve ısrarı üzerine yazı vermiş olan ağırbaşlı ve 45'ten daha yaşlı iki Türkiyatçıdır. Diğerleri de aynı şekilde yine rica, ısrar, hatır vesaire yüzünden Bozkurta yazı vermişlerdir. Eğer Bozkurta her yazı yazanı "Bozkurtçular" denilen mevhum teşekküle nispet etmek gerekirse bir de "Bozkurtçu kumandanlar" bölümünü açıp hizasına Ali İhsan Paşanın adını yazmak icap eder. Çünkü onun da Bozkurtta birkaç yazısı çıkmıştır. Halbuki yukarda adı geçenlerin arasında Bozkurt'un daimi yazıcısı olmayı kabul eden kimse yoktur. Hele Reha'nın "Bozkurt felsefecisi" dediği "Saffet Engin" Bozkurtta bir tek yazı dahi neşretmiş değildir. Hem eğer adı geçenler Bozkurtçu olsalardı şimdi Reha'nın çıkardığı Gök Börüye yazı yazarlardı.

Reha'nın, şair Cemal Oğuza yazdığı mektupta dikkati çeken bir yer daha var: Reha Oğuz, "seni baş şair yapalım" diye Cemal Oğuza yazarken bundan şart koşuyor. "Tanrıdağ" merhum büyük Türkçü

Doktor Rıza Nurun çıkardığı dergi idi. Reha Oğuz da Rıza Nura çok saygı gösteriyordu. Onun, Rıza Nura yazmış olduğu mektuplar bugün elimdedir. Gerek bu mektuplarda, gerek Bozkurt'un beşinci sayısında ve gerekse Gök Borunun ilk sayısında Rıza Nur için yazdığı satırlar onun, Rıza Nura çok değer verdiğini, onu çok saydığını gösteriyor. Peki, o halde nasıl oluyor da bu kadar saydığı Rıza Nurun dergisine yazı yazmaktan Cemal Oğuz Ocak menetmek istiyor? Tabii, genç Türkçüler bunu öğrenmek ister. Reha'nın tabiriyle "o yiğit ve aziz Türkçü"[(10)] "Türkçülüğün heybetli devlerinden biri"[(11)] olan Rıza Nur, "Namık Kemal gibi ulu davamızın bir şehidi"[(12)] olan Rıza Nur, "ulu bir kahraman örneği olarak daima yaşayacak"[(13)] olan Rıza Nur. Reha'yı evine almayarak kapıdan çevirmiştir. Sebebi de Reha'nın, Doktor Nihat Reşad'a giderek Rıza Nurun, Nihat *Bozkurtçu içtimaiyatçı, Bozkurtçu tarihçi, Bozkurtçu etnograf ve folk*

Reşat aleyhinde hiçbir zaman söylemediği bazı şeyleri ona isnat etmesidir. Sinop mebusu Yusuf Kemal de bu işin şahididir. Reha Oğuz, Rıza Nur'un öfkelenmesine sebep olan durumu düzeltmek ve Rıza Nur'un nazarında beraat etmek için Doktor Nihat Reşat'tan bir mektup getireceğini Rıza Nura yazmışsa da maalesef bu mektubu da getirememiştir.

Rıza Nur bu vak'a dolayısıyla gerek bana ve gerekse başkalarına (Doktor Mustafa Hakkı Akansel, Doktor İzzettin Şadan, Fethi Tevet, İsmet Rasin) "Gümülcineli İsmail Hakkı nasıl Hürriyet ve İtilâf Fırkasını batırdıysa Reha da Türkçülüğü öyle batıracak" diye onun hakkındaki kanaatini bildirmiş ve Reha'yı evine almamağa karar vermişti. Reha beşaltı defa geldiği halde onu kabul etmemişti. En sonunda bir gece gelen Rehaya bizzat kapıyı açan merhum karşısında onu görünce sertlikle: "Ne istiyorsun?" diye sormuş, beriki şaşırarak: "Affedersiniz, bu zamanda rahatsız ettim" diye söze başlamışsa da Rıza Nur: "Evet, rahatsız ettin, bir daha da etme..." diyerek kapıyı kapamıştır. Bu vak'adan sonra Reha Oğuz, diğer bazı Türkçüleri, bu arada Nurullah Banmanı, Rıza Nura selâm vermekten menetmek istemişse de bittabi Banman buna aldırmamıştır, işte Reha'nın, Cemal Oğuzu Tanrıdağ'a yazmaktan menetmek istemesinin sebebi merhum Rıza Nurun kendisine yaptığı bu muameledir.

Rıza Nur ilk zamanlarda başlayarak Rehaya teşhisi koymuştu. Hekim gözüyle onun psikopat, ırkiyatçı gözüyle de gayrıtürk olduğunu söylerdi. Bakın, 11 Mart 1940 tarihiyle Nejdet Sançara yazdığı mektupta neler diyor:

Azizim efendim,

Mektubunuzda Türkçülerin birleşemediğini söylüyorsunuz. Bunun sebeplerini arayıp bulmayı tavsiye ediyorsunuz. Bu bapta bir uzlaşma mümkün değil gibi görünüyor. Her Türkçüyüm diyen başka bir telden çalıyor. Bir defa Türkçülük elan ideolojik bakımdan Turancı, Türkçü, Anadolucu gibi inkısamda. Sonra buna hiç istemediğim ve münasip görmediğim siyasî ilgiler iliştirmek isteyenler var. Ve daha beteri de bir takım şahısların şahsî hırsları kazanı kaynıyor. Hele Reha Kürtkan diye biri var ki Türkçüleri birbirine katıyor ve gine de kabına sığamıyor. Göreceksiniz ki bu çocuk Türkçülüğü perişan edecektir; edemezse de o yolda bu mübarek ideal ve ideolojiye çok zarar verecektir.

İşte Reha'nın "Türkçülüğün heybetli devlerinden biri", "yiğit ve aziz Türkçü" diye vasıflandırdığı dünkü en büyük Türkçünün Reha hakkındaki fikirleri...

Benim, Reha ile ilgimi kesmemin sebebine gelince: Bu, uzun denemelerden sonra kendisine güvenimin kalmaması yüzünden olmuştur. O benden 8–9 yaş daha genç olduğu halde kendisine daima akran muamelesi yaptım. Bana Avni Motun gibi, gizli cemiyet gibi hayalî şeylerden bahsettiği halde Türkçülük için çalışıyor diye kendisine mümkün olduğu kadar yardım ettim. Hattâ bir aralık münasebetlerimiz samimî bile oldu. Fakat en samimî olduğumuz zamanlarda bile benim

aleyhimde bazı mektuplar yazdığını sonradan teessürle öğrendim (meselâ Banman'a ve İsmet Rasine yazdığı mektuplar). Gerek yukardan beri sıraladığım vakalar, gerekse buraya yazmağı doğru bulmadığım pek çok şeyler bende kendisine karşı güven bırakmadığı için onunla ilgimi kestim. Yazdığı mektuplara cevap vermedim. Reha'nın bana hücumları da işte buradan geliyor. Onun için "Atsızı aramızdan çıkardık" demesi de boş sözdür. Ben onların arasına hiçbir zaman girmedim ki çıkarılayım. Bozkurta birkaç yazı yazdımsa bunları Reha'nın rica ve ısrarı ile yazdım. Ecce Canis adlı yazımı okuyanlar, Reha tarafından "Bozkurtçular" denilen zümreye benim dâhil olmadığımı anlarlar. Esasen böyle kuruntudan ibaret bir kuruma girmeyeceğimi de herkes takdir eder.

Nurullah Banman tarafından, arkadaşı Cihatla birlikte Bozkurttan çıkarılan Reha, benim yine oraya yazacağımı duyunca Bozkurt'un yazı işleri müdürü Sami Karayele başvurarak benimle anlaşmak ve yine Bozkurtta yazı yazmak istemişse de tarafımdan reddolunmuş, bu yüzden Gök Börü de bana lüzumsuz yere hücum etmiştir. Hâlbuki o, Gök Börü için bazı Türkçülerden yazı isterken Besim Atalay, Zeki Velidi Togan, Abdülkadir İnan ve Halit Bayrı ona "Çınaraltıcılar, Atsız ve başka Türkçüler aleyhine yazmamak şartıyla" yazı vereceklerini bildirmişler, Reha da buna razı olup söz vermiştir. Yazık ki Reha bu sözünü de tutmadı. Buna, Reha'nın hesabına esef duyuyorum. Yoksa kendisi de pek iyi bilir ki ben "bir" değil, "birçok" Rehaların hücumlarıyla da yıkılmam. Reha'nın bu hareketi nihayet kendi aleyhine olmuştur. Çünkü Besim Atalay Beğ, Gök Börünün ilk sayısındaki "Hesap Veriyoruz" başlıklı yazı üzerine Rehaya, derhal bir mektup yazarak ilgisini kestiğini ve kendisine evvelce verdiği yazıları neşrederlerce mahkemeye başvuracağını bildirmiş, Doktor Mustafa Hakkı Akansel "Gök Börü'ye yazmayacağım haber vermiş; Zeki Velidi, Abdülkadir İnan, Halit Bayrı, Cemal Oğuz Öcal ve Yusuf Kadıgil de ilgilerini kesmişlerdir. Bunların evvelce Gök Börüye yollanmış birer ikişer yazıları olduğu için Reha Oğuz daha bir müddet bunlardan istifade edebilir. Fakat ondan sonra? Ondan sonra Cihat Savaş Ferle yapayalnız kalacaktır. Meşhur Romancı Reşat Nuri'nin vaktiyle başka yerlerde çıkmış olan yazılarının ikinci basmaları onu kurtarabilirse ne mutlu! Reha Oğuz bu sonucu sezdiği için Zeki Velidi'nin evine giderek yazı yazmasını rica etmişse de evvelce verdiği sözü tutmadığı için red cevabı almıştır.

Doktor Mustafa Hakkı Akansele de yaptığı başvurmaların boşa çıkması üzerine Gök Börü'nün üçüncü sayısına, doktorun vaktiyle Vakit gazetesinde çıkmış olan bir yazısını almış, altına da "evahit" diye anlaşılmaz bir kelime koymuştur. Reha Oğuz, Doktor Mustafa Hakkı Akansele gönderdiği nüshada, "evahit" kelimesinin başındaki "e" harfini çizmiş, "h" harfini "k" yapmış, sonuna da bir "ten" eklemiştir. Böylelikle kelime "Vakitten" olmuş ve yazının Vakit gazetesinden alınmış olduğu güya belli edilmiştir. Reha bu tabiye (!) ile diğer okuyucularından, yazının başka bir yerden alınmış olduğunu saklamak istemiştir. Bu kadar çocukça bir kurnazlık ülkücü bir Türkçüye değil de alelade bir insana bile yakışır mı, yakışmaz mı? Cevabım kendisi versin... Bu şekilde bir derginin yaşamasına şüphesiz imkân yoktur. Bu derginin mukadderatı şimdiden belli olmuştur...

Yukarıdaki satırlarla bu meseledeki hakikati ortaya çıkardım. Rehada kendi isteklerini hakikatmiş gibi göstermek farikası olmasaydı ben bunları yazmayacaktım. Reha'nın hücumları beni nihayet müdafaaya mecbur ettiği için her halde bir tatsızlık oldu. Bundan sevinenler solcular olmuştur. Bunun mesuliyeti tamamiyle Rehaya aittir. Basit şeyleri esrar perdesi arkasında saklamak, bazı meseleleri olduğu gibi değil de olmasını istediği şekilde göstermek ve hayallerden hakikat gibi bahsetmekle Reha bilmeyerek Türkçülüğe kötülük etmiştir. Hâlbuki Türkçülüğün en büyük kuvveti bir hakikate dayanması ve Türkçülerin başarı kazanmasının başlıca şartı da samimiyetleri idi. Türkiye'nin başvekiline bütün tarihimizde ilk defa olarak "Türkçüyüz ve öyle kalacağız" dedirten şey memleketteki Türkçülük ülküsünün pek köklü ve sağlam temellere dayanmasıydı. Türkçülük tarihinde ilk defa olarak menfi ve bozuk bir hava esmesine sebep olan şey ise Reha'nın hareketleri ve Gök Börü'deki yazısı olmuştur. Bundan dolayı her halde kendisi pişmanlık duymuştur. Reha'nın, kendisinden yaşlı ve bilgili olan Türkçülerden daha öğreneceği pek çok şeyler vardır. Reha, bizi bezdirerek kendisinden uzaklaşmamıza sebep olmasaydı bazı yanlışlar yapmaz ve meselâ Gök Börünün 3'üncü sayısının kapağına bir resim koyarak altına "Altay Dağlarında Kırgız Hayatı" diye

yazmazdı. Çünkü biz Altay da Kırgız bulunmadığını kendisine öğretirdik. Yine bizi kendisinden uzaklaştırmasaydı Gök Börü'nün 4'üncü sayısının kapağına Orhun harfleriyle yazdığı yazılar öyle yanlış olmazdı.[(14)] Orhun harflerinin nasıl kullanıldığını ona anlatırdık.

Reha ilk önce Türkçü değildi. Kendi itirafı üzere beynelmilelci ve materyalistti. Beynelmilelci ve materyalist demek komünist demektir. Reha, daha sonraları Türkçü yayım takip ederek Türkçü olmuş ve bu yeni ülkü kendisini o kadar sarmıştır ki Türkçülüğün her alanında en ileri ve en iyi olmak istemiştir. Reha'nın duygularındaki bu aşırılığı mazur görürüm. Netekim bir dinde en çok mutaassıp olanlar da mühtedilerdir. Fakat en iyi ve en ileri olmak isterken bazı hayalî şeyleri hakikat saymasını zararlı bulurum. Meselâ Reha, baba cihetinden ailesini Kastamonu civarındaki Taşköprü'ye bağlamaktadır. Bu doğru değildir. Kastamonu Türkünün çok katıksız olduğunu öğrenen Reha "keşke ben de oradan olsam" diye düşünmüş bunun hasretini çekmiş ve nihayet bunu düşüne düşüne kendisinin hakikaten oralı olduğuna inanmıştır. Netekim Kastamonu'nun çok köklü bir ailesine mensup olan genç bir Türkçü, Taşköprü de Reha'nın ailesini araştırıp soruşturmuş, böyle bir ailenin olmadığını öğrenmiştir. Hâlbuki Anadolu kasabalarında her ailenin tanındığı, bir iki asır önce gelip yerleşmiş olanların bile hâlâ ayırt edildiği erbabınca malûmdur.

Reha, eski Türklerin hayatını da çok beğendiği, çadır altında geçen askerî hayatın meftunu olduğu için kendisinin de yaylalarda, çadır altında ve at sırtında büyümüş olmasını çok arzularmış ve bu şiddetli arzu nihayet kendisinin Eskişehir civarındaki göçebe Türkmenler arasında bir sütnine elinde büyüdüğü hakkındaki mitolojik rivayeti doğurmuştur. Hakikatte ise Reha'nın ailesi Rumelilidir. Anadolulu bir aile Büyükada'da gayrı mübadil olarak emlâk alabilir miydi? Rumelili olmak Türk olmağa engel olmamakla beraber Reha ruhî bir sebeple en koyu ve su katılmamış Türk olmak hevesiyle kendisini Taşköprü'ye nispet etmiş, buna kendisi inandığı gibi başkalarını da inandırmak istemiştir.

Reha, eski Türk büyüklerinin hayatlarına da imrenmiş, kendisi de onlar gibi bir önder olmak istemiştir. Şüphe yok ki her Türk genci için Türk büyüklerine benzemek bir ülkü olmalıdır. Fakat böyle olmak için tek yol onların tuttuğu feragat, fazilet, çalışma ve kahramanlık yoludur. Hiç kimse durup dururken bir Alp Arslan veya Çingiz olamaz. Yükselmek için iki yol vardır: Ya çalışarak, yüksekte olanları meşru bir şekilde geçmek yahut onları düşürerek daha yükseğe çıkmak. Bir dağın tepesine kartal da çıkar, yılan da çıkar. Zaman zaman büyük ruhlu insanlar da yükselir, dalkavuklar da... Fakat er kişiler her zaman ve daima birinci yolu seçmişlerdir. Bundan birkaç yıl önce Nâzım Hikmetof Yoldaş "Putları Kırıyoruz" diye büyük şairlere ve bu arada Abdülhak Hamid'e de hücumlar yapmıştı. Çünkü Türkiye'nin baş şairi olmak isteyen o zavallı, yükselmek için onları devirmekten başka yol bulamamıştı. Onun hücumlarıyla Abdülhak Hâmid ve Mehmet Emin tabiidir ki devrilmediler. Biz, ne Abdülhak Hâmid gibi yüksek, ne de Mehmet Emin kadar değerli kimseler olmamakla beraber Rehanın hücumlarıyla devrilmeyiz. Reha'nın tutacağı yol hizmet ederek yükselmek olmalıydı. Fakat o bekleyemedi. Yükselmek için yaptığı hamleler yanlış bir yöne çevrilmiş olduğu için sonunda Türkçülük düşmanlarını sevindirecek bir mahiyet aldı.

Önderlik duygusu Reha'yı o kadar sarmıştır ki kendisini şimdiden Türk gençliğinin başkanı gibi görmektedir. Bir münakaşada, kendisine itidal öğüdü veren Hüseyin Namık Orkun'a "ben Türk gençliğinin lideriyim" diye bağıracak kadar duygularına mağlûp olmuştur. Reha, Türkiye de yapılan her hareketin kendin eseri olmasını istiyor. Fakat böyle olmadan bunu olmuş gibi göstermek doğru değildir. Hamza Sadi Özbek, resmî bir vazife ile Muğla'ya gidince Reha bunu benimsemiş, "bir arkadaşımızın da Muğla da bulunması lâzımdı; Özbeğ'i onun için Muğla'ya tayin ettirdik" demişti. Hâlbuki aynı meseleyi îsmet Rasine de başka şekilde anlatmıştı. Reha, önderlik duygusunu doyurmak için gizli cemiyetler kurmağa ve Ankara'daki Ziraat Fakültesi talebelerinden bazılarını buna sokmağa uğraşmıştı. Bunu başaramayınca aynı şeyi İstanbul da yapmağa ve tabancalı, bıçaklı törenlerle aza kaydına kalkmışsa da şimdiye kadar bu cemiyete yalnız Yusuf Kadıgil'i alabilmiştir.

Eski bir talebem olan Yusuf Kadıgil bu cemiyete mahiyetini öğrenmek için kasten girerken Reha'nın daima taşıdığı tabanca ortaya çıkmış, müthiş bir gizli tören yapılmış ve cemiyet bütün azası, yani Reha ile Cihat, Yusuf Kadıgil'i cemiyete almışlardır. Gizli cemiyetlerden maksat muayyen bir hedefe varmak olduğu halde Reha'nın gizli cemiyetinde böyle bir hedef yoktur. Maksat, gizli cemiyetin esrarlı havasından zevk almaktır. Rehada gizli, esrarlı şeylere karşı büyük bir incizap olduğundan o güneşi bile esrar perdesi arkasından göstermek istemiş, bu yüzden kendisine karşı bir güvensizlik uyandırmıştır. Reha'ya göre her şeyi gizlemek büyük bir başarıdır. Bu yüzden, kardeşi Orhan Türkkan'ın kendisinden büyük mü küçük mü olduğunu bile saklamak istemiştir. Bu meseleyi kendisine sorduğum zaman bana: "Fiilen ben büyüğüm, hukuken Orhan büyüktür" diye cevap vermiş ve meseleyi şöyle anlatmıştı: Reha'nın asıl adı "Metin" miş. Orhan kendisinden küçükmüş. Orhandan daha küçük, "Reha" adında bir kardeşleri daha varmış. Fakat bu Reha küçükken ölmüş ve nüfus kaydından Reha silineceği yerde yanlışlıkla "Metin" silinmiş. Onun için şimdi kendisi bu, küçükken ölen Reha'nın nüfus kâğıdını kullanıyor ve Reha adını taşıyormuş.

Hiç şüphesiz Reha'nın babası bu hareketi bir sahtekârlık olsun diye yapmamıştır. Nüfus memurunun dikkatsizliğim sonradan düzeltmeğe meşguliyeti engel olmuş ve Reha Oğuz (yani hakikatteki Metin) kendisinden dört yaş küçük olan kardeşinin nüfus kâğıdını kullanmak mecburiyetinde kalmıştır. Bunda Reha'nın da suçu yoktur. Fakat bu basit hâdiseyi esrar perdesiyle örtmeğe de hiç lüzum yoktur. Reha'nın mahremi esrarı olan ve benim bu meseleyi bildiğimden haberi bulunmayan Cihat Savaş bir gün bana safiyetle "bunun büyük bir sır olduğunu ve bana ancak on yıl sonra bu sun tevdi edebileceğini" söylemiş, çocukça hareketiyle beni güldürmüştü.

Reha, eski Türkler gibi kahraman, kuvvetli, pehlivan olmak için de gönlünde dayanılmaz bir istek duymuş, bu büyük istek de kendisini bir takım hülyalara sürüklemiştir. Cüssesi eski Türklerin aksine olarak çelimsiz olduğu için Japon güreşinde usta olduğunu iddia etmiş, kılıç dersi alırken, öğretmeni olan Krodetski'ye savurduğu bir kılıçla onun maskesini yüzünde döndürdüğünü tahayyül etmiştir. Hâlbuki bu doğru olamazdı. Başa zaten güçlükle geçirilen maskenin dönmesi için başın gövdeden ayrılması icap ederdi. Reha Oğuz, kendisinde Ermeni bulaşıklığı olduğunu ilk önce ortaya çıkaran Fethi Tevet'i de döveceğini bana bir mektupla yazmıştı. İyi ki bu işi denemedi. Çünkü iriyarı ve güçlü kuvvetli olan Fethi Tevet'i görmeden tasarlanan bu pilân acıklı bir şekilde iflâs ederdi. Reha şimdi böyle bir iddiada bulunduğunu hatırlamıyor ve Gök Börü'nün meccani abonelerinin listesi başında Fethi Tevet'in adını gösteriyormuş ama yukarda da bildirdiğim gibi bu hafızasının bir zühulüdür. Yoksa mektup bende duruyor.

Reha'nın bir merakı da herkes hakkında bir dosya tutmasıdır. Bu dosyada o şahsın Rehaya gönderdiği mektuplarla Reha'nın şahsî mütalaaları, gazetelerden kesilmiş yazılar esas mevadı teşkil eder. Bu dosyalara ehemmiyetsiz teferruat da yazılır. Meselâ Ankara'daki bir şairin bir gün bir lokantada birlikte yemek yediği sarışın bir hanım dahi bu dosyaya girmiştir. Reha bu dosyayı tutmakla o şahıs aleyhinde, gerektiği zaman kullanılacak mevad hazırlamak ve daha ilersi için de bir arşiv yapmak fikrindedir. Fakat bu kadar lüzumsuz şeylerle uğraşmak onun hafızasını yormaktan başka bir sonuç vermemektedir.

Türkçülük ülküsü kutlu bir yoldur. Onun siyasî, ilmî, edebî, hissî, fikrî tarafları vardır. Fakat hepsinde de temel sağlam Türk ahlâkıdır. Türkçülük ülküsüne başka türlü varmağa imkân yoktur. Reha Oğuz, Türkçülük alanında yükselmek istiyor idiyse tutacağı yol feragat ve fedakârlık yolu olacaktır. Daha askerlik vazifesini bile yapmadan şef olmaya kalkmayacaktı. Ne Ali Suavi, ne Süleyman Paşa, ne Ziya Gök Alp, ne de Rıza Nur Türkçülük tarihinde kazandıkları adı sanı bir anda, çalışmadan elde etmediler. Bugün Türkçülük meydanında çalışıp adları tanınmış olan bu kadar insan var. Bunların arasında da şahsî dargınlıkları, kırgınlıkları ve kızgınlıkları olanlar var. Fakat bunlardan hangisi kendisini Türkçülüğün başı yapmak için ötekilerine hücum etmiştir? Dün Rıza Nur, daha önce Ziya Gök Alp Türkçülerin başı olmak şerefini çalışmaları ve hizmetleriyle kazandılar.

Onları ne bir kurultay seçti, ne de onlar başkalarını baltalayarak yükseldiler. Reha Oğuz, başkalarını küçülterek yükselmek hayali yüzünden dünün en büyük Türkçüsü olan Rıza Nur tarafından kapıdan çevrilmiş ve Rıza Nur ona "Reha Kürtkan" diyerek Reha'yı Türkçülük kadrosundan ebediyen çıkarmıştır. Reha'nın başkaları hakkında söyleyeceği sözlerin değeri yoktur. Fakat bizzat Reha tarafından "Türkçülüğün heybetli devi" diye adlandırılan Rıza Nurun, Reha hakkındaki hükümleri nas mahiyetindedir. Şimdi, günümüzün en kıdemli Türkçüsü Besim Atalay başta olduğu halde kalem sahibi Türkçülerin hemen hepsi onunla ilgisini kestiyse, bazı genç Türkçüler arasında "Türkkan" diye değil de "Ermenikan" diye anılıyor, hattâ kendisine bu şekilde mektuplar yazılıyorsa bunun tek mesulü kendisidir. Reha Oğuz, samimî Türkçü olmak için muhayyel şecereye lüzum olmadığını bilmeliydi. Bilhassa bazı kuruntulara herkesi inandırabilirim diye çocukça düşüncelere saplanmam alıydı. Türk ırkını tarif ederken ileri sürdüğü 1,70 boy, elâ göz, kuvvet ve fevkalâde yakışıklılıktan kendisinde hangilerinin bulunduğunu iyice hesaplamalıydı. Reha'yı tanımayan okuyucuları sözlerime inandırmak için onun bir fotoğrafını koyuyorum. Bu resme bakan okuyucular onun fevkalade yakışıklı ve Türk tipine malik olmadığını kabul ve tasdik edeceklerdir.

Umarım ki bu broşür Reha'yı hayalin tatlı göklerinden hakikatin katı toprağına indirecektir. Aşağı yukarı otuz yaşlarında olduğu için artık çocuk hülyaları beslemeye hakkı yoktur. Çünkü ortada bahis mevzuu olan şey Türkçülüktür. Bu milletin biricik kurtuluş ve yükseliş yolu olan bir ülküyü benlik dâvası haline sokmağa ise Türkçülüğün prensipleri engeldir. Sağlam şahsiyetler, kendi aleyhlerine olan şeyleri lehlerine gibi göstermezler. Meselâ Besim Atalay Beğ, Reha'ya mektup yazarak ilgisini kestiğini ve eskiden yolladığı yazıları artık neşretmemesini bildirdiği zaman Rehaya düşen şey susmaktı. Hâlbuki o böyle yapmadı. Okuyucularda, sanki Besim Atalay'la eski durum devam ediyormuş gibi bir intiba uyandırmak için Gök Börü'nün ikinci sayısında şöyle bir ilân neşretti:

Öz Türkçe Kur'an Sureleri, Okuyucularımıza müjde: Pek yakında kitap halinde çıkıyor

Çeviren: Besim Atalay

Bunu bir başarı olmadığım, hattâ doğru bir hareket olmadığını Reha idrak etmiyorsa bu da kendisinin lehinde değildir.

İşte, Gök Börü'nün ilk sayısındaki "Hesap Veriyoruz" başlıklı yazıya cevaplarım şimdilik bu kadardır. O yazıda hiçbir hesap verilememiş, bilâkis hesaplar karıştırılmıştır. Hesap böyle verilir: Delili, şahidi, vesikası ve fotoğrafı ile...

Reha Türkçülüğe cidden hizmet etmek istiyorsa ilk önce askerliğini yapmalı sonra Türkçeye daha çok hâkim olmalı ve nihayet muhayyel secereleri ve başka hayalleri terk etmeli ve bilhassa ırkçılığı

başkalarına bırakmalıdır. Yoksa bu fizyonomi ile su katılmamış Türklük iddia etmek Türkçülüğün düşmanları eline silâh vermektir ki bunu da Reha istemez sanırım.

[1] Bu garip ifadeyle ne kasdolunduğu iyi anlaşılmıyor.

[2] "ikna olmak" gibi Ermeni vatandaşlarımızın kullandığı yanlış tâbirler, "ilkin" gibi sözler Reha'nın yazılarında ve mektuplarında sık sık geçer. Bunlar, bu makalenin bizzat Reha tarafından yazıldığım gösteren delillerdir.

[3] Gök Börü de yazıldığı gibi Sami Karayel, Bozkurtta aylıklı memur değildi. Bu işi fisebîlillâh yapıyordu. Onun merdane hareketlerini Reha ile Cihat duymuşlar, hattâ bazılarına şahit olmuşlardır.

[4] Genceli bir Azerbaycan Türkü olup Azerbaycan'ın tarih ve etnografyasını iyi bilen ve bugün Edebiyat Fakültesinde asistan bulunan Ali Ekber, Kendek köyünün 1905 yılma kadar halis bir Ermeni köyü olduğunu bana söylemiş, Profesör Zeki Velidin'in huzurunda da tekit etmiştir

[5] Meselâ Yusuf Ziyaya hediye ettiği Bozkurt nüshasına "Değerli Ülküdaşım Yusuf Ziya Ortaca saygılarımla" diye bir ithaf yazdığı gibi daha sonra verdiği "Türkçülüğe Giriş" adlı kitabının başına da "Her yazısını âdeta bir saadet içinde okuduğum değerli Bay Yusuf Ziya Ortaca saygılarımla" diye pek saygılı sözler kondurmuştur

[6] Reha, Türk gençliğinin şefi olduğunu Hüseyin Namık Orkun'a söylemiştir.

[7] Reha'nın Türkçesi.

[8]Bu da.

[9] ifade bozukluğu Rehaya aittir. Ben aynen naklediyorum

[10] Gök Börü, sayı I, sayfa7.

[11] Gök Börü, sayı I, sayfa7

[12] Gök Börü, sayı I, sayfa7

[13] Gök Börü, sayı I, sayfa7

[14] Kapaktaki "Irkların üstünde Türk ırkı" ibaresinde üç tane yanlış olduğu gibi "Bozkurt" kelimesi de "Bozukurt" yazılmış

3 Sonkânun 1943, Maltepe Atsız

İşte, nihayet, tahminlerimiz doğru çıktı. Reha'nın "Hesap Veriyoruz" başlıklı yakışıksız yazısını ele alan Ankara'daki solcular, Reha'nın onlara verdiği silâh sayesinde bütün Türkçülere, hattâ Türklüğe saldırmak fırsatını buldular. Solculuktan milliyetçiliğe dönen Reha ile, milliyetçilikten solculuğa dönme olan Pertev Naili Boratav ve Adnan Cemgil müştereken Türklüğe ve Türkçülüğe zarar getirmiş oluyorlar. Görülüyor ki, nereden nereye olursa olsun, bu dönenler iyi olmuyorlar. Reha kadar iyi tanıdığım solcu dönmelere de ayrıca cevap vereceğim. Beklesinler...

ATSIZ, 25.15.1943

ATSIZCILAR